

МАТЕРІАЛИ

**Круглого столу «Суб'єкти забезпечення
цивільного захисту (регіонального та місцевого
рівня) в реалізації завдань із запобігання та
ліквідації наслідків НС»**

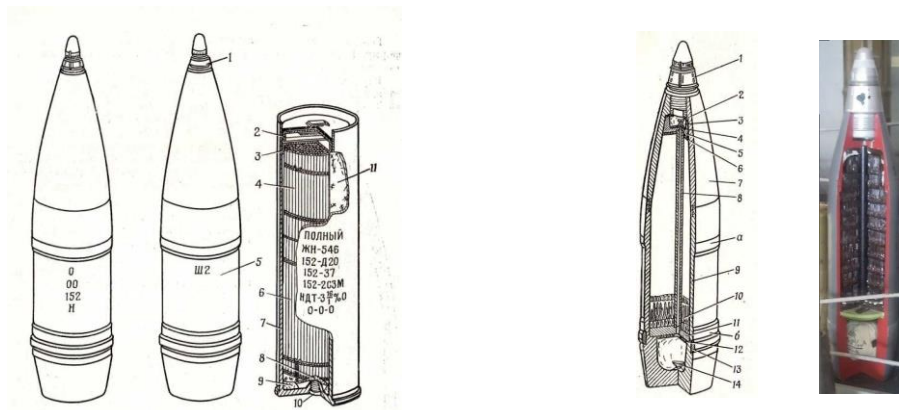
26 лютого 2021 року

УТИЛІЗАЦІЯ 152 ММ АРТИЛЕРІЙСЬКИХ ПОСТРІЛІВ ІНДЕКСІВ ВШ2(ВШ5), ЯК ЗАПОРУКА ЗАПОБІГАННЮ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

О.М. Смирнов, Національний університет цивільного захисту України

Пропоную конкретну технологію розрядження 152 мм артилерійських пострілів індексу ВШ2 (ВШ5) зі снарядами з готовими вражаючими елементами індексу Ш2 у остаточно спорядженому стані трубкою ДТМ-75 до 152 мм Гармати-Гаубиці (ГГ) Д-20, САУ 2С3 (Акація) та Гаубиці-Гармати зрз. 37 р. МЛ-20М, а саме шляхом їх розбирання на елементи.

ВШ2 (ВШ5) особливо недоцільно утилізувати методом підриву (рис. 1).

А

Б

Рисунок 1 – А) Загальний вид пострілу 3ВШ2 з повний змінним бойовим зарядом індексу ЖН-546 (по ВБК – 54-БН-546) вагою 8,31 кг: 1 – трубка ДТМ-75 (ЗВМ6); 2 – посилена кришка У№12 з тасьмою залита сумішшю ПП-95/5; 3 – нормальна кришка НШ №8; 4 – верхній пучок = 2,15 кг і 6 – нижній пучок = 5,4 кг. та 11 – додатковий рівноважний пучок = 0,43 кг з порошу марки НДТ-3 16/1 = 7,98 кг; 5 – снаряд Ш2 = 42,86 кг без трубки; 7 – гільза індексу 54-Г-540 (ЛК-75-05) = 7,5 кг, тільки для 2С3 і ПГ МЛ-20, Д-20 або 4Г4 ст (Ст11ЮА) = 6,35 кг для ПГ МЛ-20, Д-20; 8 – запальник з ДРП-1 = 0,15 кг.; 9 – полум'ягасник з порошу марки 8/1УГ = 0,18 кг; 10 – КВ-4 (54-К-001); Б) 152-мм снаряд індексу Ш2 вагою 42,86 кг: 1 – дистанційна трубка ДТМ-75 (ЗВМ6) вагою 0,7 кг; 2, 4, 6 – прокладки з картону; 3 – верхній вишибний заряд з ДРП-2; 5 – втулка з алюмінію (АД1М); 7 – пригвинтна головка (Ст.45Х1); 8 – трубка передавальна з алюмінію (Д16Т); 9 – корпус снаряда (Ст.45Х1); 10 – моноблок із стрілоподібними забійними елементами у поліетиленовому футлярі (9.0 тис. шт.); 11 – діафрагма (Ст.45Х1); 12 – гумова прокладка; 13 – ведучий поясок залізо-керамічний (ДКРХМ) або мідний (МН-95-5); 14 – нижній вишибний заряд з ДРП-2; а і б – верхнє та нижнє центруючі потовщення

Розбирання 152-мм ВШ2 (ВШ5) на елементи

Дійсний комплект документів визначає порядок організації і проведення робіт з розбирання ВШ2 (ВШ5) на ділянці, обладнаній у виробничому приміщенні цеху.

Перед початком роботи місце по розбиранню ВШ2 (ВШ5) має бути оснащено справним інструментом, засобами пожежогащення й індивідуального захисту.

Дійсний комплект документів передбачає розбирання наступних ВШ2 (ВШ5): з закінченим гарантійним терміном зберігання.

Роботи з утилізації ВШ2 (ВШ5), шляхом їх розбирання на елементи за допомогою спецобладнання, доцільно виконувати в послідовності операцій:

№1 Подача ящиків із ВШ2 (ВШ5) з автомобілю до цеху; №2 Видалення стопорних

вилок, відкривання замків та кришки ящика. Видалення снарядів Ш2 та гільз з бойовими зарядами з ящика; №3 Контроль ящиків на повноту вилучення пострілів, вкладання вкладишів і парафінованого паперу, закривання порожніх ящиків; №4 Видалення мастила з поверхні снаряду Ш2. Контроль снарядів по партіям (номенклатурам) на придатність до розбирання на елементи; №5 Закріплення снарядів у пристосуванні, вигвинчування ДТМ-75 або холостої пробки; №6 Закріплення снарядів у пристосуванні, вигвинчування пригвинтної головки та укладання їх у зборку; №7 Розбирання снаряду на елементи. Укладання елементів у пристосовані ящики (зборки); №8 Закріплення корпусу снаряду у станку та зняття мідного ведучого пояса; №9 Розміщення моноблоку з готовими вражаючими елементами у електропечі, нагрів та вилучення парфіно-церезинової суміші, укладання готових вражаючих елементів у зборку; №10 Пакування елементів після розбирання снарядів у штатні ящики. Закривання, пломбування та маркування ящиків з елементами; №11 Контроль пакування елементів у ящиках. Видача елементів (після розбирання артилерійських снарядів) у пристосованих ящиках до місця зберігання; №12 Видалення мастила з поверхні гільз Г-540 із зарядами. Контроль зарядів по партіям (номенклатурам) і придатність до розбирання на елементи; №13 Закріплення гільз Г-540 із зарядами у пристосуванні та вигвинчування КВ-4 з гнізда гільзи; №14 Через отвір під КВ-4, за допомогою підвищеного тиску, вилучення посиленої та нормальної кришок; №15 Розбирання бойового заряду на елементи та укладання їх за видами у зборки; №16 Контроль гільз Г-540 на повноту видалення порошу. За необхідністю очистка гільз від залишків порошу. Укладання гільз Г-540 однакової кількості, у пристосоване закупорювання; №17 Зважування порошу (елементів зарядів) та пакування елементів зарядів, однакової кількості, у справне закупорювання; №18 Закривання, пломбування та маркування закупорювання з елементами бойових зарядів; №19 Контроль пакування елементів бойових зарядів у ящиках. Видача елементів зарядів у штатному закупорюванні з цеху.

Для організації потокового методу проведення робіт, під час розбирання 152 мм артилерійських пострілів індексів ВШ2 (ВШ5), всього застосовується 27 складальників боєприпасів.

Дозволяється одночасне знаходження в цеху ВШ2 (ВШ5): на пункті обігріву – 100 од., у приміщенні з розряджання – 2 од.

Залишати в кінці робочого дня елементи зарядів у пристосованому закупорюванні на пункті видачі.

Час на розбирання одного виробу ВШ2 (ВШ5) – 147,42 чол./год.

Під час розбирання 1000 одиниць ВШ2 (ВШ5) отримаємо:

1) Чорний метал вид 501 (Ст.45Х1, С-60) = 36,99 т – 8 контейнерів; 2) Латунь (ЛК-75-05) = 1000 од. (7,5 т) – 2 контейнера; 3) Алюміній (АД1М, Д16Т) = 0,75 т – 50 ящиків по 15 кг; 4) Мідь (МН-95-5) = 0,526 т – 35 ящиків по 15 кг; 5) Картон (кришка У№12, НШ №8) – 0,177 т – 8 мішків; 6) Гумова прокладка = 7,0 кг – 1 ящик; 7) Полум'ягасник п/м 18/1 УГ = 0,18 т – 9 мішків по 20 кг; 8) Нітрогліцириновий п/м НДТ-3 16/1 = 7,98 т – 399 мішків по 20 кг; 9) ДРП-2 або ДРП-1 = 0,52 т – 52 пенали ЯК43 по 10 кг; 10) КВ-4 = 1000 од. (69,0 кг) – 4 ящика; 11) ДТМ-75 = 1000 од. (700 кг) – 50 ящиків по 20 од.;

Або 1) Піроксиліновий п/м 4/1 = 1,215 т – 61 мішок; 2) Піроксиліновий п/м 9/7 = 2,775 кг – 138 мішків; 3) Піроксиліновий п/м 8/1 тр = 0,1 т – 5 мішків. 4) Гільза 4Г4 ст. (Ст11ЮА) = 1000 од. (6,35 т) – 2 контейнера.

Таким чином, утилізація ВШ2 (ВШ5) способом розбирання на елементи представляє собою процес послідовного виконання операцій №1–№19.

Особливо шкідливі та небезпечні операції – № 7, 10, 15, 16 та 17.

Висновки. Розроблений порядок виконання операцій під час розбирання ВШ2 (ВШ5), які зберігаються на арсеналах, базах і складах з закінченим терміном зберігання. При використанні відповідної технології орієнтовна продуктивність розряджання ВШ2 (ВШ5) буде складати 100 шт. у зміну.